

Relacja z terenu

PRACOWNIE KOMPUTEROWE NA OBSZARACH WIEJSKICH

Badanie przeprowadzone na zlecenie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizującej Program Rozwoju Bibliotek.

O badaniu – cele i metodologia

Cele

- Szukaliśmy aktywnych, prężnych PIAPów
 - diagnoza obecnego funkcjonowania na tle lokalnego kontekstu
 - Rekonstrukcja tożsamości PIAPów

Metodologia

- Deskresearch
- Wywiady pogłębione z (eks)koordynatorami programów (5)
- Wizyty etnograficzne w terenie (9)
- Badanie jakościowe: nie reprezentatywne a poglądowe

Świetlica

- Godziny otwarcia: pn-czw 7.30-15.30, w pt 8.30-16.30
- Wyposażenie: 10 komputerów, drukarka-fax-skaner, projektor, kamerki, laptop, słuchawki z mikrofonem,
 - Największe problemy z drobnymi rzeczami: słuchawki z mikrofonem; tusze do drukarki i papier;
- Software: Windows Vista, Open Office (choć w ramach programu był udostępniany MsOffice), Firefox, Skype, GG, Avast

Świetlica

- Pani Agnieszka: ciepła, pogodna, energiczna i kontaktowa
 - Wcześniej sekretarka w szkole, obsługa komputera na podstawowym poziomie

Nie byłam chętna, tam etat, a tu umowa-zlecenie, ostatecznie dogadałam się z wójtem: do zlecenia dodał pół etatu z gminy, a po skończeniu programu cały etat

- Szkolenie wstępne skoncentrowane na obsłudze platformy e-learnigowej
 - Brakowało: konkretnych pomysłów, szkoleń z pozyskiwania środków na działalność

Nie wiedziałam co właściwie mam robić? Czy czekać na ludzi? Czy też mam ich jakoś zachęcić? A jeśli zachęcać, to jak?

Były później jeszcze spotkania opiekunów, przyjeżdżali głównie stażyści z UG. Ostatecznie chyba tylko ja się ostałam, wszędzie indziej ciągnęła rotacja (...). Stażyści nie mieli umowy, więc im nie zależało, nie mieli szansy się wdrożyć

Świetlica

- Korzysta głównie młodzież (podstawówka i gimnazjum)

- zamiast świetlicy, czekają na autobus, obchodzą rodzicielskie limity
- potrzeba bycia w grupie

- Dorośli przychodzą rzadko

- pojawiają się głównie z okazji szkoleń (kurs komputerowy dla seniorów; warsztaty doradztwa zawodowego)

- Młodzież gra w gry internetowe, odwiedza serwisy społecznościowe, ściąga mp3, niekiedy wykorzystuje w celach edukacyjnych

Może i są legalne, darmowe programy, ale ja wolę dmuchać na zimne

- Dorośli: portale informacyjne, portale pracy, poczta i Skype

Świetlica

- Kursy e-learnigowe: młodzież licealna i młodzi dorośli (Open Office, obsługa komputera, angielski, kurs bhp)
 - Kursy z żywym prowadzącym zawsze wzbudzą zainteresowanie...
- Działania skierowane głównie do dzieci
 - Pierwsza pomoc medyczna; spektakl "doktor zdrowko"; bezpieczeństwo w sieci; bal choinkowy; bajkowy seans dla przedszkolaków; "bezpieczna droga do szkoły"; wycieczka przedszkolaków do straży, itd.
 - Większość wydarzeń poza pracownią
- Wnioski, projekty, programy
 - Bariera: brak wkładu własnego

Świetlica

Otoczenie instytucjonalne

- Współpracuje ze szkołami, przedszkolami, urzędem gminy,
 - Ponadto z policją, pogotowiem ratunkowym, strażą pożarną, biblioteką
- Pracownia komputerowa wrosła już w lokalny pejzaż

Lubię pracę z młodzieżą

Irytuje mnie tylko opinie, że ja jestem drugą bibliotekarką i tylko siedzę i nic nie robię

Centrum aktywizacji zawodowej

- Pani Mariola, profesjonalny doradca zawodowy
 - Pół etatu w pracowni, pół etatu w OPS na stanowisku Specjalista ds. reintegracji zawodowej

Zajmuję się kształceniem i pracą z kapitałem ludzkim, szczególnie z ludźmi zagrożonymi wykluczeniem

- Uczyniła pracownię miejscem aktywizacji zawodowej i doradztwa zawodowego
 - wciąż jednak można tu przyjść i po prostu skorzystać z komputera, pograć w gry, itd.

umiejętność obsługi komputera wzmacnia poczucie wartości, szczególnie poczucie wartości na rynku pracy

Centrum aktywizacji zawodowej

- Głównie młodzież (podstawówka i gimnazjum)
 - szczególnie ze wsi okolicznych (ci, co mają bilety miesięczne, specjalnie dojeżdżają w soboty)
- Działania projektowe przyciągają też inne grupy (bezrobotni, niepełnosprawni, kobiety zajmujące się domem, emeryci)
 - Kurs obsługi komputera, ale też kurs florystyczny, spotkania z prawnikiem i psychologiem
 - Warsztaty doradztwa zawodowego
 - Warsztaty „Avon kontra przemoc”
- Współpraca: UG, Szkoły, PUP, Fundacja Feminoteka,

To jak takie centrum działa, to wszystko zależy od człowieka, który to prowadzi. Pani Mariola jest osobą bardzo oddaną i zaangażowaną, gdyby to była inna osoba, to ja nie wiem, czy to centrum by działało... (sekretarz gminy)

Centrum szkoleń komputerowych

- Pracownia powstała pod sam koniec życia jednego z programów
 - Wójt zaproponował pracę informatykowi, ten się nie zgodził, ale zaproponował swoją dziewczynę
- Pani Renata: studentka, pierwsza praca
 - Od samego początku zatrudniona na etat
 - Opracowała program działalności pracowni

Centrum szkoleń komputerowych

- Program szkoleń: komputer dla początkujących i obsługa MsOffice dla obytych
 - Darmowy półroczny kurs; 2 godziny raz w tygodniu; 5-10 grup

Rozniosło się pocztą pantoflową - było bardzo dużo chętnych i nie mogliśmy się wręcz wyrobić

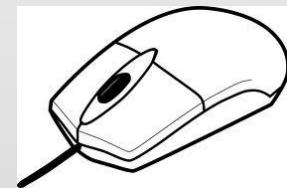
To był atut, że nie jestem ani nauczycielem, ani informatykiem, bo mówiłam ludzkim językiem.

(...)

„Proszę zaznaczyć tekst” to jest wyrażenie, którego 70-letnia pani nie kuma, więc ja im mówię „proszę zaniebieszczyc tekst” i to już jest zrozumiałe.

E-learning? Ludzie nie byli zainteresowani

- A jednak: najlepsze statystyki e-learnigu spośród wszystkich pracowni...

Fot. Horia Varlan @Flickr CC BY 2.0

Centrum szkoleń komputerowych

- Dorośli się szkolą, młodzi grają
 - Gry przeglądarkowe (O'Game, Hexane, Tiba), wcześniej Counter Strike

- Jest jeszcze trochę wolnych strzelców, którzy przychodzą po prostu skorzystać z internetu, ale to mniej niż 10%

te platformy e-learningowe szybko się ludziom nudzą, nikomu się nie chce samemu z tego korzystać. Sto razy wolą zajęcia z żywym człowiekiem.

Centrum szkoleń komputerowych

- Bezużyteczny sprzęt wysokiej klasy
 - System wideo-konferencyjny (wart ok. 100 000 zł)
 - Tablet (wart ok. 5 000 zł)

Organizatorzy wypychali sprzęt, dostaliśmy tego naprawdę dużo

- Inwestycje sprzętowe przestaniają drobne pozycje budżetowe, które bywają kluczowe dla funkcjonowania pracowni
 - Kombajn fax/drukarka/skaner/kopiarka i brak środków na drogi toner
 - Brak pieniędzy na podwyżkę

Można zrobić wartość 300tys. pracownię i nikt nie będzie z tego korzystał

Co z tego wszystkiego wynika?

Zastrzeżenie metodologiczne:

mówimy o crème de la crème

- Zdecydowana większość pracowni albo działa sporadycznie, albo w ogóle
- Zdecydowana większość pracowni jest osierocona
 - Zniknęły z radarów koordynatorów, nie interesują się nimi same gminy

Główne wnioski

- **Kluczowa rola opiekuna**
 - Od niego zależy jak funkcjonuje pracownia i charakter jej aktywności
- **Pracownie komputerowe mają moc przyciągania młodzieży (chłopców)**
 - Jedyne instytucje na wsi (prócz Orlików), w obrębie których młodzież pojawia się tak licznie
- **Wszystkie drogi prowadzą do urzędu gminy...**
 - Nawet jeśli pracownię przejmuje inny podmiot, to i tak zależny od gminy
 - to czy pracownia będzie faktycznie działać, zależy od tego, czy gmina wygospodarowała pieniądze na etat (lub pół etatu) opiekuna
 - aby zaś to zrobiła, musi się czuć odpowiedzialna za pracownię a nie traktować ją jako prezent z góry
 - » Kluczowe będą rozwiązania, dzięki którym UG dostrzeże sens opłacenia etatu opiekuna (wskazana dalsza eksploracja opinii i postaw wójtów)
 - » Prężna pracownia ma szansę stać się cennym sojusznikiem gminy, wręcz przejmąc niektóre funkcje (pozyskiwanie funduszy, zarządzanie projektami, programy, etc.)

Wnioski i spostrzeżenia z terenu

Ogólnie

- Wciąż dobre zaplecze sprzętowe
 - Satysfakcjonujący poziom wyposażenia
 - niewiele awarii, działa obsługa gwarancyjna, jest serwis, oraz lokalne wsparcie techniczne (znajomy informatyk, informatyk gminny)
 - To jest najwyższy czas na wsparcie pracowni: za kolejne 2-3 lata baza sprzętowa wyraźnie się zestarzeje, komputery zaczną się psuć, przestanie działać serwis...
- Bardzo niska świadomość bezpłatnych rozwiązań software'owych

Wnioski i spostrzeżenia z terenu

Pracownie aktywne

- Tożsamość pracowni: miejsce dla młodych
 - Dorosłych przyciągają jedynie zorganizowane formy skierowane do nich (szkolenia, warsztaty, kursy)
- Myślenie o pracowniach pod kątem użytkowników musi się przede wszystkim odnieść do dwóch kwestii:
 1. Jak przyciągnąć dorosłych
 2. Co zaoferować młodym
- Problematiczne godziny otwarcia, większość pracowni zamyka się o 16-17
 - Z jednej strony pracownie mogłyby liczyć na klientów w godzinach późno-popołudniowych, z drugiej opiekunowie odnoszą się niechętnie do pracy o tej porze

Wnioski i spostrzeżenia z terenu

Pracownie uśpione

- Opiekun z umową – zleceniem nie sprawdził się
 - Przelotna fucha
 - Niekiedy kontynuowana jako wolontariat
 - Jednak ten rodzaj wolontariatu nie niesie ze sobą szczególnych pokładów satysfakcji, które skłaniałyby do utożsamienia się z rolą
 - To wolontariat pod hasłem „przychodzę tutaj na kilka godzin posiedzieć, bo ktoś musi, żeby ten sprzęt do reszty się nie zmarnował” – osierocone pracownie miewają co najwyżej sporadycznych opiekunów litujących się nad ich losem
 - To nie jest baza do rozwijania jakichkolwiek działań
- Inwestycje w pracownie komputerowe powinny być przede wszystkim inwestycją w opiekunów
 - Komputery przestąpiły ludzi, a to ludzie (opiekunowie) przesądzają o charakterze pracowni
- Kolejny program, który zaoferuje po prostu czasową umowę-zlecenie, będzie tylko chwilowym zrywem, po którym wszystko wróci do „normy”

Wnioski i spostrzeżenia z terenu

E-learning

- Rozwiązanie wygodne dla organizatorów, ale mało efektywne

Na początku ludzie byli zainteresowani kursami e-learnigowymi, ale szybko się okazało, że one nic nie znaczą i zainteresowanie spadło praktycznie do zera

- Statystyki mogą być bardzo mylące
- Najważniejsza jest oferta „żywych” szkoleń

Wnioski i spostrzeżenia z terenu

Użytkowanie komputerów

- Po pierwsze rozrywka
 - gry, serwisy społecznościowe, ściąganie mp3, youtube, allegro
- Zastosowania edukacyjne dużo rzadziej
 - Głównie dla wspomagania nauki szkolnej
 - Bardzo niewiele zanotowanych przejawów nauki nieformalnej
- Dorośli pojawiają się w pracowni albo przelotnie (Skype, poczta, informacje), albo z okazji szkoleń

DZIĘKUJĘ

Copyleft Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Warszawa 2011

Niektóre prawa zastrzeżone. Wolno: kopiować, rozpowszechniać, odtwarzać i wykonywać utwór na następujących warunkach:

Uznanie autorstwa: utwór należy oznaczyć w sposób określony przez Twórcę lub Licencjodawcę (podanie źródła i autora)

Użycie niekomercyjne: nie wolno używać tego utworu do celów komercyjnych

Bez utworów zależnych: nie wolno zmieniać, przekształcać ani tworzyć nowych dzieł na podstawie tego utworu

program
rozwoju
bibliotek

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizuje Program Rozwoju Bibliotek, który ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów internetu i szkoleń. Program Rozwoju Bibliotek jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji Billa i Melindy Gates oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.